

[P. M. Dam.]

ørerne den påkrævede finansiering, hvilket har ført til en vis stagnation indenfor boligbyggeriet og en deraf følgende boligmangel på Færøerne. En ikke uvæsentlig årsag til sparekassernes manglende evne til finansiering af boligbyggeriet er de relativt store lån, de har ydet de færøske kommuner. Der siges at være tale om lån på ca. 12 mill. kr.

Nærværende lovforslag, der af den højtærede finansminister blev bebudet under behandlingen af lovforslaget om realkreditinstituttet, tager sigte på at aflaste sparekasserne for ydelsen af lån til kommunerne. Herigennem vil sparekasserne blive i stand til at yde boligbyggeriet en bedre finansiering. Lovforslaget tilsigter også at hjælpe kommunerne til en rigeligere, mere langfristet og mindre stram finansiering end den, sparekasserne hidtil har været i stand til at yde.

Det er, oplyses det efter forhandling med Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, nødvendigt, at denne erholder statsgaranti for de lån, den yder de færøske kommuner. Lovforslaget imødekommer dette krav derved, at det foreslås, at staten yder en garanti, der omfatter rente, reservefondsbidrag og indtil 75 pct. af foreningens tab på det udlånte beløb; endvidere foreslås det, at i tilfælde af afbrydelse af forbindelsen mellem Færøerne og det øvrige Danmark på grund af krig eller lignende ekstraordinære forhold omfatter statsgarantien hele terminsydelsen. For ydelsen af denne statsgaranti kræves lagtingskassens kontragaranti.

Det vil med andre ord sige, at under normale forhold er det lagtinget, der tager den egentlige finansielle eller økonomiske risiko, medens statens garanti tjener det formål at bibringe kreditforeningen den for optagelse af udlånsvirksomhed blandt de færøske kommuner manglende sikkerhedsfølelse. At dette krav til lagtingets kontragaranti måske vil formindske lagtingets lånemuligheder i andre forhold, er muligt, men i hvor høj grad er jeg ikke i stand til at vurdere. Det lader sig i det hele taget næppe gøre i øjeblikket. Der skal vel gå en tid, for at man kan se, i hvor stor udstrækning lagtingets kontragaranti bliver effektiv, før man kan danne sig en begrundet mening

om virkningen af den garanti, man kræver fra lagtinget.

Det kan ikke nægtes, at i disse dage, hvor lagtinget står overfor vældige opgaver, der kun kan løses ved optagelse af store lån, betyder enhver garantiforpligtelse en svækkelse af lagtingets lånemuligheder. Under behandlingen af nærværende sag mener jeg ikke, jeg kan undlade at pege på dette forhold, denne kendsgerning, skønt jeg er ganske klar over og indforstået med nødvendigheden af lagtingets kontragaranti i forbindelse med denne sag.

I lovforslagets § 3 hedder det, at

„finansministeren indhenter forud for hvert garantitilsagn for lån til færøske kommuner tilsagn fra Færøernes hjemmestyre om, at dette på landskassens vegne som selvskyldner indestår statskassen for erlæggelsen af ethvert beløb, som denne måtte komme til at udrede til opfyldelse af statens garantiforpligtelse.“

Hermed er det altså givet, at det ikke bliver kreditforeningen eller staten, men landsstyret, der bestemmer, hvilke kommuner der kan erholde kreditforeningslån, et forhold, som jeg ved at ikke alle er lige glade for. Den subjektive indstilling har i så små forhold som de færøske haft for let ved at vinde frem; det har den desværre gjort ofte, og det kan ikke undgås, at den fremdeles kommer til at gøre det.

Ydelsen af kreditforeningslånene skulle helst hvile på et finansielt strengt sagligt grundlag og være uberørt af politiske sympatier eller antipatier. Her er der, eller der kan måske være, tale om et ømt punkt, for ikke at sige en svaghed, i lovforslagets opbygning eller karakter, et forhold, som jeg ikke mener at kunne undlade at berøre, skønt det er vanskeligt at finde en anden ordning. Hvis de 12 mill. kr. bliver tilbagebetalt de færøske sparekasser, altså forudsat, at landsstyret går med dertil, vil det selvfølgelig hjælpe svært på sparekassernes likviditet og evne til at yde større byggelån, end de i dag er i stand til, men det løser ikke boligbyggeriproblemet, lige så lidt som sparekasserne og bankerne hernede har gjort det i den øvrige del af landet, skønt det næppe kan siges at have skortet på likviditet eller pengeregighed hos dem.

Lige siden 1909, jfr. lagtingstidende for